

Sygn. akt VIII U 95/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy S. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 31 maja 2012r. i 20 czerwca 2012r. nr (...)

zmienia zaskarżone decyzje i przyznaje S. H. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od dnia 28 kwietnia 2012r.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 maja 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił S. H. prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach z uwagi na nieosiągnięcie przez niego 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych jak również 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...)S.A. w okresie od 06 lipca 1970 do 31 lipca 1972 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wskazał, iż zaskarżona decyzja jest niezgodna ze stanem faktycznym gdyż w spornym okresie zatrudniony był jako stolarz monter wyposażenia okrętowego.

Decyzją z dnia 20 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał ubezpieczonemu co najmniej 25 – letni okres składkowy i nieskładkowy. Jednocześnie ponownie odmówił przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach albowiem ubezpieczony nie udowodnił 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach a jedynie 8 lat, 4 miesiące i 19 dni.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wniósł o jego oddalenie i podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonych decyzjach.

Na rozprawie w dniu 11 czerwca 2013 roku ubezpieczony sprecyzował, iż wnosi o zaliczenie okresów pracy w (...)S.A. kiedy pracował w szczególnych warunkach, a na rozprawie w dniu 27 sierpnia 2013 roku wniósł o zaliczenie mu jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od lipca 1970 roku do 1972 roku. Ponadto wniósł o uznanie jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...)w okresie od 1991 roku do 1996 roku oraz w (...) w okresie od 1990 roku do 1992 roku

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. H. urodził się w dniu (...)roku. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 roku miała udowodnionych 26 lat i 6 i 13 dni miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 8 lat, 4 miesiące i 19 dni stażu pracy w szczególnych warunkach.

Jako pracę w szczególnych warunkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał okresy: 01/08/1972 do 30/09/1974, od 01/10/1974 do 31/03/1976, od 01/04/1976 do 01/11/1978 oraz od 24/09/1980 do 11/11/1982 z tytułu zatrudnienia w (...)S.A /okoliczności bezsporne/.

S. H. w okresie od 6 lipca 1970 roku do dnia 31 maja 1988 roku zatrudniony był w (...)S.A. W tym czasie w okresie od 6 lipca 1970 roku do dnia 15 grudnia 1970 roku zatrudniony był na stanowisku stolarz – stażysta. Od dnia 16 grudnia 1970 roku pracował na stanowisku stolarza zaś od dnia 1 sierpnia 1972 roku jako stolarz okrętowy. Od dnia 1 kwietnia 1976 roku został przeniesiony na stanowisko montera stolarskiego wyposażenia okrętowego. Od dnia 1 stycznia 1977 roku ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku cieśli okrętowego zaś od dnia 2 listopada 1978 roku został przeniesiony na stanowisku starszego wartownika (...). W okresie od 4 sierpnia 1980 roku do dnia 20 września 1980 roku przebywał na urlopie bezpłatnym. Od dnia 24 września 1980 roku ubezpieczony zatrudniony został na stanowisku kompletatora części i kadł. i wyposażenia okrętowego. Z dniem 12 listopada 1982 roku został przeniesiony ze stanowiska kompletatora na stanowisko robotnika magazynowego. Od dnia 15 lipca 1985 roku zatrudniony został na stanowisku ślusarza remontowego, na którym to stanowisku pracował do dnia rozwiązania umowy o pracę.

W okresie od 6 lipca 1970 roku do dnia 31 lipca 1972 roku ubezpieczony S. H. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku stolarza stażysty oraz stolarza. W tym czasie wykonywał pracę polegającą na wykonywaniu pokładów, ładownie, montaż wyposażenia kabin na statkach. Jego praca odpowiadała pracy monterów stolarskiego wyposażenia okrętowego /dowody: świadectwo pracy koperta k. 44; umowa z dnia 3 lipca 1970 roku koperta k. 44; pismo z dnia 20 września 1974 roku koperta k. 44; pismo z dnia 31 marca 1976 roku koperta k. 44; pismo z dnia 29 października 1976 roku koperta k. 44; pismo z dnia 30 października 1978 roku koperta k. 44; pismo z dnia 16 września 1980 roku koperta k. 44; pismo z dnia 24 września 1980 roku koperta k. 44; pismo z dnia 15 lipca 1985 roku koperta k. 44; pismo z dnia 12 listopada 1982 roku koperta k. 44; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:04:38 – 00:24:46, 00:52:13 – 00:55:13 płyta CD k. 86; zeznania świadka J. W. 00:25:12 – 00:31:38 płyta CD k. 86; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach koperta k. 44/.

W okresie od 9 stycznia 1989 roku do dnia 15 grudnia 1990 roku S. H. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w G. na stanowisku cieśli. W tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na montażu rusztowań, ścian z płyt betonowych przy budowie hal o wysokości ok. 12 metrów /dowody: świadectwo pracy k. 41 akt ubezpieczeniowych; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:04:38 – 00:24:46, 00:52:13 – 00:55:13 płyta CD k. 86; zeznania świadka R. Z. 00:43:23 – 00:47:58 płyta CD k. 86; zeznania świadka S. F. 00:48:12 – 00:51:10 płyta CD k. 86/.

W okresie od 15 kwietnia 1991 roku do 31 stycznia 1996 roku S. H. zatrudniony był w (...) sp. z o.o. w R. na stanowisku cieśli. W tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach polegającą na stawianiu i montażu rusztowań oraz stawianiu ścian żelbetonowych na wysokości /dowody: świadectwo pracy k. 43 akt ubezpieczeniowych; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:04:38 – 00:24:46, 00:52:13 – 00:55:13 płyta CD k. 86; zeznania świadka L. B. 00:31:52 – 00:37:32 płyta CD k. 86; zeznania świadka L. W. 00:38:52 – 00:53:56 płyta CD k. 86/.

W dniu 6 kwietnia 2012 roku S. H. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 21 maja 2012 roku oraz 20 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił S. H. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach /okoliczności bezsporne/.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty i ich kopie oraz odpisy zawarte w aktach sprawy, w aktach ubezpieczeniowych i aktach osobowych ubezpieczonego, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności i autentyczności. Konstruując stan faktyczny Sąd oparł się ponadto na dowodzie z przesłuchania strony S. H. oraz świadków J. W., L. B., L. W., S. F. i R. Z., którym to zeznaniom Sąd dał wiarę w całości albowiem były konsekwentne, spójne i logiczne a nadto znalazły odzwierciedlenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Na tle ustalonego stanu faktycznego Sąd uznał, iż odwołanie ubezpieczonego S. H. zasługuje na uwzględnienie, bowiem spełnia on wszystkie przesłanki dla przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia.

Ubezpieczony domagał się ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Podstawą takiego żądania jest art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Na wstępie wskazać należy, iż przepis ten stanowi szczególne uregulowanie, tworząc osobną kategorię ubezpieczonych i mając zastosowania do innych stanów faktycznych, aniżeli objęte regulacjami art. 32 ust. 1 i 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis art. 184 tej ustawy znajduje zastosowanie w stosunku do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., które zasadnicze, wskazane w nim warunki nabycia prawa do świadczenia, spełniły już w dacie wejścia ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc na dzień 1 stycznia 1999r. i gwarantuje osobom tym możliwość nabycia prawa do świadczenia na dotychczasowych warunkach. Przepis ten został zawarty w przepisach przejściowych, ma na celu zagwarantowanie częściowo nabytych uprawnień emerytalnych – prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach osobom urodzonym po 31 grudnia 1948r. – z tytułu spełnienia warunków stażowych, określonych w tym przepisie, do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Niewątpliwie bowiem ustawa o emeryturach i rentach z FUS ograniczyła uprawnienia emerytalne tych osób, chociażby w art. 46 ust. 1 określając czasokres, do którego można spełnić warunki do uzyskania świadczenia. Z uwagi na ten fakt właśnie ustawodawca wprowadził przepis przejściowy, jakim jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pozwalający realizować wskazanej w nim grupie ubezpieczonych prawo do emerytury.

Stosownie do jego treści, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w tym przepisie przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Zgodnie z art. 27 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, a nadto mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Nadto, zgodnie z art. 32 ust. 1 i 4 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 (ust.1), gdzie wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Przepisami dotychczasowymi, do których odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do treści § 3 tego rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast w myśl § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w cytowanym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Przepis § 2 rozporządzenia stanowi dalej, iż okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według stosownego wzoru lub w świadectwie pracy.

Należy podkreślić, że wskazanego wyżej ograniczenia dowodowego, dotyczącego ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 20, poz. 85 ze zm.), nakazująca stosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przepisy kodeksu postępowania cywilnego (art. 1 ust. 3 wym. ustawy), nie zawiera ograniczeń dowodowych.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności posiadanie przez ubezpieczonego wymaganego 15-letniego okresu pracy w tychże warunkach.

Do okresów pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 6 lipca 1970 roku do 31 lipca 1972 roku w (...)S.A. na stanowiskach stażysty stolarza oraz stolarza. Ubezpieczony wniósł

ponadto o uznanie jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w spółkach (...) oraz (...) na stanowisku cieśla.

Sąd zatem uznał za zasadne ustalić charakter pracy ubezpieczonego w spornym okresie oraz w okresie zatrudnienia w spółce (...) oraz w spółce (...). Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Wskazać należy, iż na mocy §1 ust. 2 w/w rozporządzenia właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych upoważnieni zostali do ustalenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazach A i B rozporządzenia. Podkreślić przy tym należy, że wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza gdy w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia nie wymienia się konkretnego stanowiska, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Zarządzenia resortowe mają jednak znaczenie jedynie w sferze dowodowej (por. orz. Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, Lex nr 590247).

W pierwszej kolejności Sąd zważył, iż w odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia w (...)S.A. w wykazie A - prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale III (W hutnictwie i przemyśle metalowym) pod pozycją nr 90 wymienione są – prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach. Pomocniczo wskazać należy, że w wykazie stanowisk pracy stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG z 1985 r., nr 1, poz. 1) w dziale III (W hutnictwie i przemyśle metalowym) pod pozycją 90 – prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach, w pkt 24 jako jedno ze stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, wymieniono prace montera stolarskiego wyposażenia okrętowego. Z treści zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony pomimo zajmowania stanowiska stolarza czy też stażysty – stolarza wykonywał w rzeczywistości pracę montera stolarskiego wyposażenia okrętowego. Wskazać przy tym należy, iż pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu. Dlatego też w ocenie Sądu pracę wykonywaną przez ubezpieczonego w tymże czasie uznać należy jako pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Odnosząc się zaś do okresów zatrudnienia w spółkach (...) oraz (...) w wykazie A - prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale V (W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) pod pozycją nr 5 wymienione są – prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości.

Pomocniczo wskazać należy, że w wykazie stanowisk pracy stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MB z 1983 r., nr 3, poz. 6) w dziale V pod pozycją 5 – prace przy

montażu konstrukcji metalowych na wysokości, w pkt 3 jako jedno ze stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, wymieniono pracę cieśli wykonującego prace na wysokości. Z treści zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony taką pracą wykonywał. Uczestniczył bowiem w procesie budowlanym zarówno bloków jak i wieżowców. Budował ponadto halę o wysokości 12 metrów zaś jego praca polegała na montażu rusztowań i ścian budynków, która to praca odbywała się na wysokości. Wskazać przy tym należy, iż pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu. Dlatego też w ocenie Sądu pracą wykonywaną przez ubezpieczonego w tymże czasie uznać należy jako pracę w szczególnych warunkach.

Tym samym Sąd doszedł do przekonania, iż uwzględniając powyższe okresy pracy ubezpieczonego jako okresy pracy w szczególnych warunkach oraz sumując je z już uwzględnionymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresami pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach przekraczającym wymagane 15 lat.

W tym stanie rzeczy należy uznać, iż ubezpieczony wykazał wymaganych przepisem 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem spełnia on wszystkie warunki do przyznania mu emerytury.

Wobec powyższego, na mocy przepisów przywołanych wyżej i w oparciu o art. 477¹⁴ §2 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO H. Witkowska – Zalewska